

העותרים :
דן חלוץ ו- 38 אחרים
ע"י עו"ד דפנה הולץ-לכנר
רח' המעפילים 2, רמת השרון
טל : 077-2040881 ; פקס : 077-2040882

נ ג ד

- המשיבים :**
- 1. היועצת המשפטית לממשלה - גלי בהרב מיארה**
ע"י ב"כ עוה"ד מפרקליטות המדינה
רח' צאלח א-דין 29, ירושלים
טל' : 02-6466590 ; פקס : 02-6467011
 - 2. ראש ממשלת ישראל**
על ידי בא כוחו עוה"ד מיכאל ראבילו ו/או רועי שכטר
ו/או אופק ברוק מהגן הטכנולוגי, מלחה, מנחת בנין מס' 1,
ירושלים טל' : 02-6490649, פקס : 02-6490659
 - 3. ממשלת ישראל**
ע"י ב"כ עוה"ד מפרקליטות המדינה
רח' צאלח א-דין 29, ירושלים
טל' : 02-6466590 ; פקס : 02-6467011
 - 4. מפלגת הליכוד**
ע"י עוה"ד אבי הלוי היועץ המשפטי של תנועת הליכוד ו/או
ניבה הלוי מכנרת (מושבה) ד.ג. עמק הירדן 15105
טל' : 04-6709330, 052-4326312 פקס : 04-6709443
דוא"ל : avi.halevy@gmail.com

תגובה מקדמית מטעם ראש הממשלה

בהתאם להחלטת בית המשפט הנכבד (כב' השופטת רונן מיום 12.6.2023), המשיב 2, ראש ממשלת ישראל, חה"כ בנימין נתניהו (להלן : "ראש הממשלה" או "המשיב 2"), מתכבד בזה להגיש את תגובתו המקדמית לעתירה שבכותרת, לפיה בית המשפט הנכבד מתבקש לדחות את העתירה על הסף ולחלופין לגופה.

ככל שהעתירה לא תידחה על הסף, בניגוד לעמדתו של המשיב 2, אזי הוא שומר על זכותו לפרט את טענותיו המלאות לגופם של דברים בתשובה מפורטת.

כל ההדגשות להלן אינן במקור, אלא אם נכתב אחרת.

ואלה נימוקי התגובה:

א. פתח דבר

1. בפנינו, עתירה חריגה וקיצונית, המבקשת מבית המשפט הנכבד, **ללא כל מקור חוקי**, לחתור תחת יסודות משטרנו החוקתי, להיכנס לתוך המגרש הפוליטי, ולהוציא צווים המורים דה פקטו על **הפסקת כהונת ראש הממשלה וממילא הפסקת כהונת הממשלה**.
2. כך ממש, בעתירה דן מבקשים העותרים סעד לפיו **"... יורה בית המשפט הנכבד למשיב 2 להתפטר מתפקיד ראש הממשלה, בהתאם להוראת סעיף 19 לחוק-יסוד: הממשלה"**. עוד מגדילים העותרים לעשות, בכך שהם מנסים למעשה לכוון הסדרים חוקתיים חדשים, יש מאין. כך, בסעיף 125 לעתירה, **"מציעים"** העותרים בעזות מצח רבה, **"נקיטה בפתרון הדרסטי"**, לפיו המשיב 2 יהיה מנוע מלהמשיך ולכהן בתפקיד ראש הממשלה ובמקומו יבחרו חברי מפלגת **"הליכוד"**, היא המשיבה 4, אשר זכתה בקולות הבחורים בבחירות לכנסת, חבר מפלגה אחר לתפקיד יו"ר המפלגה, והוא יהיה מועמד המפלגה לתפקיד ראש ממשלה. **"[הדגשות במקור]"**.
3. דא עקא, שלא רק שמדובר בפתרון דרסטי כדברי העותרים עצמם, אלא שאותו **"פתרון"** (מופרך מהיסוד) כלל אינו מעוגן בהסדרים החוקתיים הקיימים במדינת ישראל, אינו מצוי, עם כל הכבוד, בסמכותו של בית משפט נכבד זה, מנוגד לעקרונות היסוד של כל משטר דמוקרטי וסותר לחלוטין את ההסדרים החוקתיים הקיימים במדינה.
4. העותרים למעשה מבקשים מבית משפט נכבד זה, לרמוס ברגל גסה את הכרעתם של מיליוני אזרחי ישראל והחלטות הכנסת. ודוק: כל המפלגות בגוש הקואליציה הודיעו מראש וללא סייג כי יתמכו במשיב 2 לראשות הממשלה. הממשלה בראשות המשיב 2 זכתה לאמון הכנסת והקואליציה מונה 64 ח"כים. העותרים מתעלמים מההכרעה הדמוקרטית, ובעזות פנים, עותרים לבית המשפט הנכבד על מנת שימנה עצמו תחת אזרחי ישראל ויקבע שראש הממשלה פסול כביכול מלכהן בתפקידו או שהוא מחוייב כביכול להתפטר.
5. עם כל הכבוד, לבית המשפט הנכבד אין כל סמכות בדיון להתערב בהחלטות הבחורים, בהחלטת חברי הכנסת או בהחלטתו העצמית של ראש הממשלה ולמעשה להורות לראש הממשלה להתפטר מכהונתו כראש ממשלה, כאשר חוק יסוד הממשלה וחוק הממשלה (או כל דבר חקיקה אחר) לא מעניקים לבית המשפט הנכבד סמכות מרחיקת לכת כזו (השווה להכרעה הברורה בבג"ץ 2592/20 **התנועה למען איכות השלטון בישראל נ' היועץ המשפטי לממשלה** (להלן: **"בג"ץ הטלת המנדט"**)).
6. לא נתייחס לעובדה שהעותרים (בראשות הרמטכ"ל לשעבר דן חלוץ), מצאו לנכון לעתור נגד ראש הממשלה בזמן שהוא היה בעיצומו של ניהול מבצע צבאי **"מגן וחץ"** ברצועת עזה ולא המתינו לסיום המבצע, וכן לעובדה שהרמטכ"ל לשעבר חלוץ (המנוי בראש העותרים) היה חלק מגרעין התנגדות לממשלה עוד לפני שהושבעה והרבה בטרם פורסמה הרפורמה המשפטית¹ – דברים המצביעים על הגוון הפוליטי של העתירה ועל גישתם חסרת האחריות של העותרים בהגשת עתירה בעיצומו של מבצע צבאי.

¹ <https://www.buzzsprout.com/1958594/12813687>;

7. מבלי לגרוע מהאמור לעיל, ראש הממשלה ממלא אחר הסדר ניגוד העניינים שנקבע עוד ביום 2.11.2020 (להלן: "הסדר ניגוד העניינים") בהתאם לתיקונים שנקבעו בבג"ץ 3056/20 התנועה למען איכות השלטון בישראל נ. היועץ המשפטי לממשלה, תוך שהוא פועל, ככל האפשר, למען הגעה לאחדות ולהסכמות רחבות בעם.

8. בית המשפט הנכבד מתבקש בזאת לדחות את העתירה על הסף, בראש ובראשונה לאור היעדר עילה להתערבות שיפוטית, וזאת לצד ההשלכות מרחיקות הלכת העשויות לקום בעקבות מתן הסעדים המופרכים המבוקשים בעתירה, וכן נוכח קיומן של עילות הסף הרבות האחרות שיפורטו להלן.

9. לחלופין בלבד, יתבקש בית המשפט הנכבד לדחות את העתירה שבפנינו גם לגופו של עניין, וכאמור לעיל, ככל שהעתירה לא תידחה על הסף בעקבות תגובותיהם המקדמיות של המשיבים, בניגוד לעמדתו של המשיב 2, אזי הוא שומר על זכותו לפרט את טענותיו המלאות לגופם של דברים בתצהיר תשובה מפורט.

ב. דין העתירה להידחות על הסף

ב.1. העדר סמכות להצהיר על פיטורי ראש הממשלה וחוסר שפיטות

10. חרף העובדה שהעותרים לא צירפו את הכנסת וסיעות הקואליציה כצד לעתירה (נקודה בה נדון בהמשך), ועל אף שהעותרים אינם מבקשים כביכול, לשיטתם, התערבות בהחלטותיה של הכנסת, הלכה למעשה, הסעדים המבוקשים בעתירה הם להורות (בצורה כזו או אחרת) על התפטרות ראש הממשלה. משמעות הסעדים היא התערבות בשיקול דעת חברי הכנסת בהבעת האמון בממשלה בראשות ראש הממשלה. שום משחק מילים או ניסוחים משפטיים פתלתלים לא ישנו זאת.

11. הכנסת נתנה ונותנת אמון בממשלה ובעומד בראשה, באקט חוקתי מן המעלה הראשונה. העותרים מבקשים מבית המשפט הנכבד לשמש כמעין ערכאת ערעור על החלטת הכנסת וציבור הבוחרים וזאת ללא כל מקור חוקי לכך. הפוך בה והפוך בה, לא ניתן יהיה למצוא בעתירה חוק כלשהו הקובע שראש ממשלה אינו יכול להמשיך לכהן בתפקידו או שעליו להתפטר כאשר הוא נמצא, כביכול, בניגוד עניינים (דבר המוכחש). כך גם נבצר מהעותרים להראות מקור חוקי כלשהו המסמיך את בית המשפט הנכבד להורות על התפטרותו של ראש הממשלה מתפקידו כראש ממשלת ישראל, כמבוקש על ידם.

12. דווקא ההיפך הוא הנכון – תפקיד ראש הממשלה הוא תפקיד בעל מעמד חוקתי מיוחד (בג"ץ 5261/04 עו"ד יוסי פוקס נ' ראש-ממשלת ישראל, אריאל שרון, נט(2) 446 (2004)). כהונתו של ראש ממשלה תופסק אך ורק בהתאם לעילות המפורשות הקבועות בחוק-יסוד: הממשלה, וזאת, כאשר הכנסת מביעה בממשלה אי אמון קונסטרוקטיבי (סעיף 28 לחוק היסוד); כאשר ראש הממשלה מתפטר מכהונתו (סעיף 19 לחוק היסוד); בשל אי-מסוגלות פיזית או נפשית (סעיף 16(ב)1 לחוק היסוד); או כאשר ראש הממשלה הורשע בעבירה ונקבע שיש עימה קלון בפסק דין סופי (סעיף 18(ד) לחוק היסוד).

בית המשפט הנכבד פירש זה מכבר את הוראות חוק היסוד החלות על כהונת ראש הממשלה, וקבע מפורשות, פה אחד מפי הרכב נכבד של 11 שופטים, כי אין כל מקום להרחיב את העילות החוקתיות להפסקת כהונתו של ראש הממשלה.

13. ברור אם כן, שהחלטה על הפסקת כהונת ראש הממשלה חייבת להישען על מקור חוקתי כלשהו במדרג זהה לחוקי היסוד האמורים ואינה יכולה להיעשות, עם כל הכבוד, בהחלטה שיפוטית. כאמור לעיל, העותרים לא הצביעו על כל מקור שכזה, מהסיבה הפשוטה שמקור כזה אינו קיים. אם בית המשפט הנכבד ייטול לעצמו סמכויות לקביעה משפטית המהווה למעשה התערבות בחקיקת היסוד, יעלה הדבר לכדי "התנגשות חזיתית עם רצון הבוחר..." או "חלום בלהות חוקתי שעלול לקלוע את בית המשפט לעין הסערה הפוליטית" (פסקה 16 לפסק דינו של כב' השופט עמית בבג"ץ הטלת המנדט שאוזכר לעיל).

14. זאת ועוד, העותרים טוענים כי אין זה סביר שראש הממשלה ימשיך לכהן בתפקידו והם מבקשים להחיל את עילת הסבירות, על רשויות חוקתיות והחלטות חוקתיות באופיין. החלת עילת הסבירות על רשויות חוקתיות ועל בחירת הציבור חסרת כל בסיס בדין ושוללת את הדמוקרטיה. התערבות בסבירות של רשויות חוקתיות משמעה ביקורת סבירות על הכרעת הבוחר שמשמעה שלילת הריבונות מה"דמוס" והעברתה למועצת חכמים "סבירים". נוכח מהות ההחלטה המשקפת את רצון העם כפי שזה מתורגם לשדה הפוליטי וכן לאור מעמדו החוקתי המיוחד של ראש הממשלה, אין זה ראוי כי בית משפט נכבד זה, הוא אשר יכריע בסוגיה פוליטית – ציבורית זו.

15. לעניין הצורך בהימנעות מהתערבות בסוגיות פוליטיות מובהקות, נפנה את בית המשפט הנכבד לפסיקת בית משפט נכבד זה, עוד משנותיה המוקדמות של המדינה, בבג"ץ 65/51 ערי ז'בוטינסקי נ' פרופ' ד"ר חיים ד. ויצמן, נשיא מדינת ישראל (נבו, 20.7.51), בקובעו כי:

"מסקנתנו היא, כי אין לפנינו ענין הניתן להכרעה ולהחלטה שיפוטית...
השאלה שהובאה בפנינו נוגעת לסמכויותיו האקסקוטיביות והפוליטיות של
הנשיא ואינה בתחום הרשות השופטת". (עמ' 814-815 לפסק דינו של כב'
הנשיא זמורה)

16. כמו כן, כפי שקבע כב' הנשיא שמגר בדבר התערבותו של בית משפט נכבד זה ב"מחלוקת בעלת אופי פוליטי דומיננטי" בבג"ץ 910/86 רס"ן (מיל.) יהודה רסלר נ' שר הביטחון (נבו, 12.6.88, פסקה 6 לפסק דינו):

"...יכול שהאופי הפוליטי יהיה דומיננטי עד כדי כך, שהמשמעויות
המשפטיות של הבעיה ייבלעו בו או יידחקו לקרן זוית. ... אם המכלול מצביע
באופן ברור וגלוי על מחלוקת בעלת אופי פוליטי דומיננטי, לא ייטה בית
המשפט לעסוק בה..."

17. בבג"ץ הרכבת הממשלה קבע כב' השופט מ' מזוז, כי בסוגיה שעמדה בפניו היה שיקול דעת פוליטי מובהק המשקף במהותו את רצון הבוחר ולכן כב' השופט מ' מזוז עמד על כך שחלה לדידו דוקטרינת אי-השפיטות המוסדית וכי על דרך הכלל בית המשפט לא יתערב בהחלטות מסוג זה:

"שיקול הדעת של חברי הכנסת בהמלצה לנשיא לענין הרכבת ממשלה - כמו
גם שיקול דעתם בהצבעת אמון, או בהצבעת אי-אמון בממשלה - עניינו בגרעין
הקשה של תפקידם החוקתי-משטרי. שיקול דעת זה הוא פוליטי במהותו
ומשקף את "רצון הבוחר", במובנו הבסיסי של מונח זה.

שיקול דעת כזה לא נתון, ככלל, לביקורת שיפוטית על פי כללי הביקורת של המשפט המינהלי, בהעדר הוראה בחוק לענין זה. **בכגון דא חלה לדעתי דוקטרינת אי-השפיטות המוסדית (להבדיל מאי שפיטות נורמטיבית), כנגזרת של מבחן האופי הדומיננטי של הנושא, בהתאם לאמות המידה שהותוו על ידי הנשיא שמגר...**"

18. אכן, דבריו של כב' השופט מ' מזוז נכתבו בהקשר של החלטת חברי הכנסת מכוח סעיף 10 לחוק יסוד: הממשלה, ואולם זהו בהכרח הדין גם ביחס להחלטה בדבר כהונת ראש הממשלה המשקפת את הכרעת הבוחר ומבקשות לתרגם את רצון הבוחר לאקט פוליטי.

19. לפיכך, אף אם היה אמת בטענות הלא מבוססות של העותרים בדבר הפרת הסדר ניגוד העניינים כביכול – דבר המוכחש - בית המשפט הנכבד אינו מוסמך להורות על פיטוריו של ראש ממשלה מכהן. **למיטב בדיקתנו המקדמית, לדבר אין כל אח ורע או תקדים כלשהו, לא רק בישראל, אלא אף בעולם.** לא בכדי מנסים העותרים להרחיק עצמם מהחוק הכתוב (למשל, מהוראות הנבצרות שבחוק-יסוד: הממשלה), ומהשאלה מהיכן אמור בית המשפט הנכבד לשאוב את הסמכות להעניק לעותרים את הסעדים מרחיקי הלכת אותם הם דורשים, תוך שהם מנסים לטעון טענות ממישורים ערכיים כאלה ואחרים. בכל הכבוד, לא העותרים הם שיקבעו לכנסת ולציבור מי אמור לכהן כראש ממשלה ויש לדחות את עתירתם על הסף.

2.ב. חוסר סמכות להורות לראש הממשלה להתפטר

20. העותרים מבקשים מבית המשפט הנכבד להצהיר על התפטרות ראש הממשלה ו/או להורות לו להתפטר ולמעשה לבצע ביקורת שיפוטית תוך בחינה של סבירות החלטת המועמד עצמו, ולהחליף למעשה את שיקול דעתו של ראש הממשלה בשיקול דעתו של בית המשפט הנכבד.

21. בית משפט נכבד זה קבע זה מכבר, **בבג"ץ הטלת המנדט**, כי החלטת ראש הממשלה לקבל על עצמו את התפקיד להרכבת הממשלה או את תפקיד ראש הממשלה אינה החלטה מנהלית הנתונה לביקורת שיפוטית. אף שהדיון התמקד בשלב הטלת המנדט, אותו הדין חל לאורך כל חיי הממשלה, וכל אבחנה בין השלבים, תאיין למעשה את חוק-יסוד: הממשלה ואת הלכות בית משפט נכבד זה. **משסוגיה זו הוכרעה זה מכבר, דין העתירה להידחות על הסף, ואין כל הצדקה להידרש לסוגיה זו שוב ושוב.**

22. היעדרות לבקשת העותרים בעניין זה מסוכנת והלכה למעשה משמעות הדבר תהיה – כי הבוחר מוחלף על ידי בית משפט נכבד זה באצטלה של בחינת סבירות החלטת המועמד בדיעבד. עם כל הכבוד שניתן לבית המשפט הנכבד, הרי שלא יעלה על הדעת כי בית המשפט הנכבד יבחן את שיקוליהם האישיים של המועמדים למשרות ציבוריות וביניהם חברי הכנסת, השרים, ראשי הממשלות וכדו' אם להגיש מועמדותם או לאו או אם להישאר בתפקידם. נציין שוב, כי הדבר מהווה פגיעה אנושה בזכות היסוד החוקתית של אדם לבחור ולהיבחר. ברי כי מדובר בטענה מופרכת שאין לקבלה. הדחת ראש ממשלה על בסיס קביעה שיפוטית שעצם החלטתו לקבל עליו את המועמדות אינה סבירה, תהיה פיקציה מלאכותית שלא תסתיר את מהותה האמתית. מהותה היא החלפת הכרעת העם בבחירת השלטון בהכרעה שיפוטית בלתי מוסמכת.

23. בכל מקרה, טענה מעין זו נדחתה זה מכבר על ידי בית משפט נכבד זה ונקבע מפורשות כי אין כל מקום להפעיל ביקורת שיפוטית ולבחון את שיקול דעתו האישי של מועמד. ודוק: אין זו הפעם הראשונה (ואף

לא השניה או השלישית, כמפורט בהמשך תגובה מקדמית זו), בה קבוצת עותרי "מבצר הדמוקרטיה" מבקשים לקבוע כי נדרשת ביקורת שיפוטית על החלטות ראש הממשלה עצמו או בכלל זה להורות על הפסקת כהונתו כראש הממשלה. דא עקא, באופן עקבי, בעתירותיהם העותרים לא הצליחו להראות כל מקור שבדין לקביעות כאמור. כפי שקבע זה מכבר בית משפט נכבד זה בבג"ץ 2340/21 פרופ' רבקה כרמי ו 69 אח' נ' היועץ המשפטי לממשלה (נבו 18.04.2021), שהוגש על ידי קבוצת עותרי "מבצר הדמוקרטיה" בעתירה דן, תוך דחיית העתירה על הסף והשתת הוצאות על העותרים:

"דין העתירה להידחות על הסף. תחילה אציין כי העותרים לא ביססו כל עילה משפטית לבחינת שיקול דעתו של מקבל תפקיד ציבורי, ועל כן אין סעד שבדין שניתן לגזור לגבי החלטת חה"כ נתניהו לקבל על עצמו את תפקיד הרכבת הממשלה."

24. הקביעה דלעיל, נקבעה נוכח קביעותיה הקודמות של כב' הנשיאה א' חיות בבג"ץ הטלת המנדט, אשר דחתה את טענות העותרים בעניין זה וקבעה כי (למעט באמרות אגב) ההלכה הפסוקה בחנה את שיקול הדעת של הגורם הממנה ולא של הגורם הממונה, הוא נושא המשרה עצמו, ובלשון כב' הנשיאה:

" העותרים הוסיפו וטענו כי ניתן להפעיל ביקורת שיפוטית על שיקול דעתו של חבר הכנסת המקבל על עצמו את תפקיד הרכבת הממשלה, שכן לפי האמור בסעיף 10 (א) לחוק היסוד, על חבר הכנסת להסכים בכתב לקבל תפקיד זה. ההלכה הפסוקה עד כה לגבי מינויים לתפקידים ציבוריים בחנה את שיקול הדעת של הגורם הממנה ולא של נושא המשרה עצמו ... ואני סבורה שהעותרים לא ביססו בטיעוניהם עילה משפטית (במקור, חה"מ) הנובעת מן הדין הנוגעת לבחינת שיקול דעתו של מקבל התפקיד הציבורי או לסעד המשפטי אשר לטענתם יש לגזור ממנה."

25. באופן דומה, כב' המשנה לנשיאה ח' מלצר דחה את הטענה וקבע כי:

"...אין להטיל חבות משפטית על מי שרוב חברי הכנסת מבקשים להטיל עליו את התפקיד של הרכבת הממשלה לסרב לקבל על עצמו את המינוי. הטעם לדבר מבוסס על הכלל שאין לבקש מאדם להשים עצמו רשע, ולכן המועמד, עליו רוצים להטיל את התפקיד, רשאי לכפור באישומים המוטחים בו ולהיאבק על חפותו. מכאן מתבקש שאם המיועד יסרב לקבל על עצמו את התפקיד המוצע לו בשל כתב האישום שהוגש נגדו, עלול יהיה מאן דהוא לראות בסירובו זה מעין הודאה, אף שאין זה כך."

26. כב' השופט מ' מזוז דחה גם הוא את הטענה וקבע כי מדובר בהחלטה אישית וכי אין לבחונה באספקלריה מנהלית, בכותבו:

"הטיעון בו נקטו העותרים לגבי ביקורת שיקול הדעת של המועמד עצמו, הוא בעיני טיעון מלאכותי המעורר קושי במישורים שונים. מועמד המקבל על עצמו תפקיד או משרה, אינו מפעיל שיקול דעת בגדר סמכותו כרשות שלטונית, אלא מקבל החלטה אישית, כמועמד. אין זה גם ראוי להטיל על

אדם ולצפות ממנו "לפסול את עצמו", כאשר ניתן לערוך ביקורת שיפוטית על החלטת הגורם בעל סמכות המינוי (או הפיטורין). **אין זה מקרה שהעותרים לא הציגו כל תקדים מהפסיקה העניפה של בית משפט זה בנושא ביקורת מינויים למשרות ציבוריות, בו מוקדה הביקורת השיפוטית בהחלטתו של המועמד עצמו.**"

27. למען שלמות התמונה יצוין, כי לכבי' השופטת ברק-ארז עמדה אחרת בעניין זה בדעת מיעוט. היא סבורה כי "באשר למועמד עצמו, אני נוטה לסבור, בשונה מחבריי, כי אף עליו מוטלת חובה לשקול אם הגשת כתב האישום משליכה על התאמתו לתפקיד". אולם, עולה מדבריה שאף היא קבעה זאת **מהבחינה התיאורטית והעיונית בלבד**, בכותבה כי מדובר ב"ציפיה נורמטיבית חשובה, גם אם אינה אכיפה". כלומר, כי בית המשפט הנכבד לא יפעיל ביקורת שיפוטית על החלטת המועמד עצמו.

28. הנה כי כן, הלכתו הפסוקה העדכנית והברורה של בית משפט נכבד זה היא, כי החלטת ראש הממשלה לכהן בתפקיד ראש הממשלה **אינה החלטה הנתונה לביקורת שיפוטית**. לאור העובדה שבית המשפט הנכבד נתן דעתו לעניין זה - דין העתירה שבפנינו להידחות על הסף ולחלופין לגופו של עניין. מדובר ב"צד השני של אותו המטבע", כאמור לעיל, אף שהדיון התמקד בשלב הטלת המנדט, אותו הדין חל לאורך כל חיי הממשלה, וכל אבחנה בין השלבים, תאיין למעשה את חוק-יסוד: הממשלה ואת הלכות בית משפט נכבד זה.

3.ב. העדר זכות עמידה

29. דין העתירה להידחות על הסף מחמת העדר זכות עמידה של קבוצת עותרי "מבצר הדמוקרטיה". עיקרון ידוע הוא שבית משפט נכבד זה לא ייעתר לעתירה ציבורית כאשר יש גוף הקרוב יותר לנושא העתירה, ואשר אותו גוף נמנע מלעתור בעצמו.

30. בפסיקה עדכנית של בית משפט נכבד זה, בבג"ץ 837/19 עו"ד יוסי פוקס נ' היועץ המשפטי לממשלה (נבו 04.02.2019), שם הוגשה עתירה כנגד היועץ המשפטי לממשלה, על אף היות העותר "עותר ציבורי המייצג את ציבור הבוחרים הנפגע באופן ישיר מההחלטה" נקבע, כי העותר "מתעבר על ריב לא לו ואינו הגורם המתאים להגשת העתירה", בין היתר, לאור ההנחה כי עותר ציבורי "אינו מצויד במכלול הנתונים והפרטים הצריכים לעניין, המצויים בידי של הנוגע בדבר [דהיינו - הגוף הקרוב ביותר לנושא העתירה, הח"מ]". כך קבע כב' השופט ג' קרא בפסק דינו:

"דין העתירה להידחות על הסף שכן בנסיבות העניין, מצאנו כי העותר מתעבר על ריב לא לו ואינו הגורם המתאים להגשת העתירה... על אף הרחבת זכות העמידה כאמור, נשמר העיקרון שלפיו בית המשפט לא ייעתר, דרך כלל, לעתירה ציבורית מקום שברקע העניין מצויים אדם או גוף אשר נפגעים באופן ישיר מנושא העתירה, ואשר נמנעו מפנייה לבית המשפט לבקש סעד על אף הפגיעה בזכות או באינטרס שלהם. בנסיבות כאלה, כאשר קיים נפגע ישיר מפעולה שלטונית, והוא עצמו אינו פונה לבית המשפט, עשוי בית המשפט שלא להכיר בזכות העמידה של העותר הציבורי... הטעמים לסייג זה נעוצים, בין היתר, בתפיסה שלפיה מקום שאדם המושפע מפעולה שלטונית אינו עותר כנגדה, משמעות הדבר היא כי אין מקום וצורך אמיתי בהתערבות

שיפוטית. כן יש להניח כי עותר ציבורי המתערב במחלוקת לא לו אינו מצויד במכלול הנתונים והפרטים הצריכים לעניין, המצויים בידיו של הנוגע בדבר".

31. מבלי לגרוע ממכלול טענות המשיב 2, דברים אלו יפים לעניינינו, כאשר מוסד הייעוץ המשפטי לממשלה **הוא המעורב בהסדר ניגוד העניינים של המשיב 2**, אין מקום לעתירה המתייחסת לענין זה כאשר הוא הקרוב ביותר לענייני העתירה ובידיו "מכלול הנתונים והפרטים הצריכים לעניין", כלשון בית משפט נכבד זה (דלעיל). ודוק: גם למוסד היועץ המשפטי, עם כל הכבוד, אין אפשרות לעתור ולבקש את הסעדים הנתבעים בעתירה בהעדר סמכות בדין למתן הסעדים המופרכים, אולם אין בכך כדי לגרוע מהעדר זכות עמידה של העותרים מהסיבות האמורות לעיל. **מכל מקום, היועצת המשפטית לממשלה בתגובותיה השונות לעתירות החוזרות ונשנות של העותרים, דבקה בעקביות בעמדתה, כי דין עתירות מהסוג שבפנינו להידחות על הסף**. על כן, אין כל מקום לאפשר לעותרים להגיש עתירות חוזרות ונשנות מסוג זה, וכן מטעם זה דין העתירה להידחות על הסף.

32. זאת ועוד, על בית המשפט הנכבד לקחת בחשבון את העובדה שמדובר בקבוצת עותרים, הנמנים לפי הגדרתם על קבוצת "מבצר הדמוקרטיה", גוף שאינו מאוגד ופועל למטרות הגשת עתירות מסוג ספציפי במיוחד לבית משפט נכבד זה. קבוצת עותרי "מבצר הדמוקרטיה", מנסים בעתירות חוזרות ונשנות, באמצעות ניסוחים משפטיים פתלתלים, בעתירות דומות או זהות, לעשות כל שלא ידם על מנת להפיל את הממשלה וכן לסיים את כהונתו של ראש הממשלה בנימין נתניהו. כל פעם באצטלה אחרת, אך כל פעם, אותו סעד עיקרי הוא המבוקש על ידם – הכרזה על ראש הממשלה וחה"כ נתניהו כמי שאינו כשיר לכהונה כראש הממשלה. **בכך, נוקטים העותרים בטקטיקות התשה שלא נפסקת ונמשכת מזה מספר שנים, הואיל והם לא מקבלים את הדין החוקתי במדינת ישראל, את החלטות הבוחר, ואף לא את פסיקות בית המשפט הנכבד או את החלטות היועצת המשפטית לממשלה**.

33. למען ההמחשה, להלן תמצית עתירותיהם השונות של קבוצת עותרי "מבצר הדמוקרטיה" העוסקות בכהונתו של חה"כ נתניהו כראש הממשלה (רשימה חלקית בלבד):

33.1. **בבג"ץ 8145/19** שהגישה קבוצת עותרי "מבצר הדמוקרטיה", נתבקשו סעדים הצהרתיים שמטרתם למנוע הטלת המנדט להרכבת הממשלה על חה"כ נתניהו. **העתירה נדחתה ונמחקה בהחלטת בית המשפט הנכבד**.

33.2. **בבג"ץ 2033/20** שהגישה קבוצת עותרי "מבצר הדמוקרטיה", ביקשו העותרים צו המצהיר כי אין להטיל את תפקיד הרכבת הממשלה על חה"כ נתניהו או לחלופין להכריז כי החלטת הנשיא תהא בלתי סבירה. **העתירה נדחתה על הסף**.

33.3. **בבג"ץ 2487/20** שהגישה קבוצת עותרי "מבצר הדמוקרטיה", ביקשו העותרים פעם נוספת למנוע מנשיא המדינה מלהטיל על חה"כ נתניהו את המנדט להרכבת הממשלה. **העתירה נדחתה על הסף**.

33.4. **בבג"ץ 2593/20**, ביקשה קבוצת עותרי "מבצר הדמוקרטיה" בעתירה נוספת למנוע מנשיא המדינה מלהטיל על חה"כ נתניהו את המנדט להרכבת הממשלה. **עתירה שנדחתה פה אחד בהרכב מורחב של 11 שופטים**.

33.5. **בבג"ץ 2340/21** שהגישה קבוצת עותרי "מבצר הדמוקרטיה", חרף פסיקותיו הקודמות של בית המשפט הנכבד, הוגשה בקשה נוספת למנוע מנשיא המדינה מלהטיל על חה"כ נתניהו את מנדט להרכבת הממשלה. **העתירה נדחתה על הסף.**

33.6. **בבג"ץ 2580/21** שהגישה קבוצת עותרי "מבצר הדמוקרטיה", נתבקשו סעדים להורות כי נבצר מחה"כ נתניהו מלכהן כראש הממשלה. **העתירה נדחתה.**

33.7. **בבג"ץ 5920/20**, הצטרפו קבוצת עותרי "מבצר הדמוקרטיה" לבקשת בזיון שהוגשה במסגרת אותו הליך. **הבקשה נדחתה.**

33.8. **בבג"ץ 8643/22** שהוגש על ידי קבוצת עותרי "מבצר הדמוקרטיה" כשבועיים לפני השבעת הממשלה ה-37, בתקופת המשא ומתן הקואליציוני, התבקש סעד המונע מחה"כ נתניהו את הקמת הממשלה. **העתירה נדחה על הסף.**

33.9. **בבג"ץ 2343/23** שהגישה קבוצת עותרי "מבצר הדמוקרטיה", נתבקשו סעדים לעצירת כל חקיקה בכנסת. **העתירה נדחתה על הסף.**

על הכרת בית המשפט הנכבד בעותרים בתור קבוצת עותרים אחת ר' בג"ץ 2487/20 **ד"ר ארנה ברי נ' היועץ המשפטי לממשלה** (נבו 12.04.2020) - **"העתירה שלפנינו באה בהמשך לשתי עתירות שהוגשו על ידי העותרים (או רובם)"** (לעיל ולהלן: **"קבוצת עותרי "מבצר הדמוקרטיה"**). וראו גם את דברי העותרים עצמם בסעיף 23 לעתירה בדבר הגשת עתירות קודמות על ידם.

34. בהתעלם מנסיון העותרים לשנות את הניסוח המשפטי של הצווים המבוקשים על ידם – בכל פעם עומדת אפוא בפני בית המשפט הנכבד אותה השאלה, **בעניין כשירות חה"כ נתניהו לכהן כראש הממשלה**, כל פעם באצטלה כזו או אחרת, תוך התעלמות מופגנת מהוראות הדין. דא עקא, ששאלת כשירותו של חה"כ לכהן כראש הממשלה הוכרעה בשורה של דברי חקיקת יסוד, והכרעות פסיקתיות. אין מקום לבחון שאלה זו פעם נוספת, **אין לבקר כל פעם מחדש קביעות אלו**, ויש לפסוק כנגד העותרים הוצאות לדוגמא!!

35. בהקשר זה נציין את פסיקת בית משפט נכבד זה בעניין **"עותר סדרתי"** שאינו משלים עם פסיקות בית המשפט ובדבר עתירות עם **"צביון קנטרני וטורדני"**, כבמקרה דנן, וזאת אף **כעילה לדחיית עתירה על הסף**, כפי שלמשל נקבע בבג"ץ 7487/17 **דוד מזרחי נ' מדינת ישראל** (נבו 03.10.2017):

"העותר מרבה לפנות לבית משפט זה בבקשות שונות, חלקן חוזרות על עצמן, ומרביתן זכו למענה שיפוטי, הגם שהעותר אינו משלים עם אותו מענה. רק בשנת 2016 פתח העותר ב-17 הליכים שונים בבית משפט זה בלבד, ובשנת 2017, אשר טרם נסתיימה, עלה מספרם של ההליכים ל-33. בנסיבות אלו, יש בפניותיו החוזרות ונשנות של העותר לבית משפט כדי" לזכותו **"במעמד של עותר" סדרתי**, "המטריד לשווא את הערכאות השיפוטיות, דבר המוביל אף הוא לדחיית עתירתו על הסף..."

4.ב. אי צירוף המשיבים העלולים להיפגע מהעתירה

36. כאמור לעיל, העותרים מבקשים למעשה להורות על התפטרותו של ראש הממשלה וכן לקבוע כי חבר כנסת מסיעת הליכוד יבוא במקומו של ראש הממשלה כמועמד לתפקיד ראש הממשלה. כפי שעמדנו על כך לעיל, משמעות סעד שכזה (שכלל אין כל מקום או סמכות לתיתו), מרחיקת לכת ודה פקטו תוביל, לכאורה, להתפטרות הממשלה - **על כל השלכות החוקתיות הנלוות לכך**.
37. העותרים מודעים להלכות בית משפט נכבד זה, לפיהן על העותר לצרף את המשיבים הרלוונטיים העשויים להיפגע ממתן הסעדים המבוקשים בעתירה, ולכן צירפו את המשיבה 4 (ר' סעיף 14 לעתירה). חרף האמור, העותרים לא צירפו כמשיבים לעתירה את כל סיעות הקואליציה אשר בחרו במשיב 2 לעמוד בראשות הממשלה וכן לא צרפו את הכנסת שהביעה אמון בממשלה ובעומד בראשה, הם נציגי הציבור כולו העלול להיפגע קשות מהסעדים המבוקשים בעתירה. די בעניין זה כדי לדחות את העתירה על הסף. ראו בג"ץ 8643/22 **רבקה כרמי נ. היועצת המשפטית לממשלה** (14.02.2023) (6 מתוך 7 העותרים שם הם גם חלק מהעותרים בעתירה דנן):

"...חרף הפגיעה שצפויה להיגרם לשרים אם העתירה תתקבל, הם לא צורפו כמשיבים לעתירה. אי צירוף השרים כמשיבים, מצדיק כשלעצמו במקרה זה את דחיית העתירה על הסף (ראו: בג"ץ 6478/15 חברת החשמל לישראל בע"מ נ' הרשות לשירותים ציבוריים – חשמל, פסקה 19 (20.4.2017))."

וכך נאמר בבג"ץ 6478/15 חברת החשמל לישראל בע"מ נ' הרשות לשירותים ציבוריים – חשמל, פסקה 19 (20.4.2017) המובא לעיל:

"19. אי צירוף משיבים - כידוע, בית משפט זה לא ייזקק לעתירה בה לא צורפו כל המשיבים הנוגעים בדבר - ... ואלה העלולים להיפגע כתוצאה מקבלת העתירה... בענייננו, העדר משיבים ראויים הוא בולט ומהותי במידה המחייבת דחיית העתירה על הסף."

38. דברים אלו שלעיל, יפים גם לענייננו. העתירה מבקשת להורות דה פקטו על פיטוריו של ראש הממשלה. לפעולה שכזו נלוות השלכות חוקתיות מהמעלה הראשונה, אשר עשויות לפגוע במשיבים רלוונטיים שלא צורפו, ובכלל זה בציבור, המיוצג על ידי סיעות הכנסת והכנסת עצמה. לאור האמור, יש לדחות את העתירה על הסף בשל אי צירוף כל המשיבים העלולים להיפגע כתוצאה מקבלת העתירה.

5.ב. כלליות הסעד והשלכותיו

39. דין העתירה להידחות על הסף, בין היתר, בשל היותה כוללנית ואף קיצונית וחריגה, ובפרט בשל כך שהסעדים המבוקשים בה הינם מעבר לכל קנה מידה סביר, וכאלה שהשלכותיהם כלל אינן ברורות.
40. "הלכה פסוקה היא שבית-משפט זה אינו נענה לעותר המבקש סעד כוללני" (ר' בג"ץ 1901/94 ח"כ עוזי לנדאו נ' עיריית ירושלים, מח(4) 403 (1994)). כך, נפסק פעם אחר פעם מפי בית משפט נכבד זה, ואף נקבע כי עתירה כוללנית וכללית, כמו זו שבפנינו, ובמיוחד כאשר מבוקשים סעדים מרחיקי לכת, דינה - **דחייה על הסף**.

41. אך ביום 3.5.2023, נדרש בית משפט נכבד זה לשאלת מתן סעדים כללים (ר' פסק דינו של כב' השופט ד' מינץ בבג"ץ 3366/23 עמותת רגבים נ. משטרת ישראל - מפכ"ל המשטרה) וקבע כי דין עתירה כוללנית שאינה מבססת תשתית ראויה להתערבות שיפוטית, דינה להידחות על הסף. כך בלשונו של כב' השופט מינץ:

"דין העתירה להידחות על הסף. העתירה אינה עוסקת בפעילות שלטונית נקודתית, אלא שזורה טענות כלליות שונות באשר להתנהלות משיבים 1 ו-2 "בכל הקשור בטיפול בפעולות מחאה בלתי חוקיות". למעט הפניות לאסמכתאות משפטיות המצביעות על חובותיה הכלליות של המשטרה כאמונה על אכיפת החוק והסדר הציבורי, העותרת לא הצביעה על כל תשתית עובדתית או משפטית המצדיקה התערבותנו. טענות כלליות כי על המשטרה לנקוט בפעולות חקירה ... **אינן מבססות תשתית ברורה לביקורת שיפוטית.** גם הטענות הנוגעות לאירועי יום המחר הן כלליות וחסרות טיעון משפטי סדור. **בית משפט זה אינו נוהג להעניק סעדים כלליים וגורפים ...** על כך נאמר זה מכבר כי **"הספציפיות והקונקרטיים הן עיקרים בצופן הגנטי של ההליך השיפוטי"** ...

42. זאת ועוד, לפני חודשים אחדים (בפברואר 2023) נדונה סוגיה זו בבית משפט נכבד זה, בהקשרו הספציפי של המשיב 2 תוך שקבוצת עותרי "מבצר הדמוקרטיה" ביקשו צווים למניעת כל יוזמת חקיקה (בג"ץ 8643/22 רבקה כרמי נ. היועצת המשפטית לממשלה (14.02.2023)). בדומה לענייננו, בפסק דינה של כב' השופטת ע' ברון, הדוחה את העתירה, צוין כי הסעדים המבוקשים על ידי העותרים ("מבצר הדמוקרטיה") **אינם נותנים דעתם כיאות להשלכות האדירות למדינת ישראל וכי הדבר אינו מתקבל על הדעת, כדלקמן:**

"... לכך אין מקום להיעתר, וזאת מחמת כלליות הצווים המבוקשים, היעדר תשתית עובדתית ומשפטית, ואי צירוף משיבים רלוונטיים. ואבאר... במילים אחרות, העותרים מבקשים כי נצהיר ששורת החלטות שקיבל חה"כ נתניהו במהלך המשא ומתן להרכבת הממשלה – החלטות שרק מקצתן מפורטות בעתירה – הן מנוגדות לחוק. זאת מבלי שהעתירה נותנת את הדעת למשמעות המעשית של מתן סעד כזה בנקודת הזמן הנוכחית, ומבלי שניתן בעתירה ובבקשות התיקון מענה כלשהו להשלכות האדירות שעשויות להיות למתן הסעד על המציאות בישראל. הדבר איננו מתקבל על הדעת, ועומד בניגוד להלכה שלפיה בית משפט זה אינו נוהג להעניק סעדים כלליים וגורפים..."

43. בענייננו, מדובר בדיוק באותם מקרים בהם נדרשים סעדים ללא מידה או גבול ושהשלכותיהם מרחיקות לכת, כפי שקבע בעבר כב' השופט זמיר בבג"ץ 46/00 אילון ירדן עו"ד נ' ראש הממשלה (נבו 04.01.2000), ויש ליישם דברים אלה גם על ענייננו:

"... הלכה ברורה ומבוססת היא שבית המשפט אינו מכריע בעתירות כלליות וכוללניות, שאין להן מידה וגבול, ואיש אינו יודע מה ההשלכה שלהן. עתירה זאת היא דוגמה מובהקת לעתירות כאלה, שבית המשפט בישראל, כמו

במדינות אחרות, דוחה מעל פניו, מאז ומתמיד... העותר צודק לחלוטין בכך שעתירה זו הינה תקדימית. אך יש תקדים ויש תקדים: יש תקדים מקדם ויש תקדים מקלקל. **התקדים הזה בא לקלקל**. הוא מבקש שההכרעה בנושאים הנדונים בעתירה, שהיו עד כה, לדבריו, נחלתם של מדינאים ומצביאים, יהיו עתה נחלתו של בית המשפט. וכל כך למה? כיוון שהעותר הביא עניינים אלה לפתחו של בית המשפט, אם מפני שנוח לו יותר להיאבק על דעותיו בענייני מדינה באולם בית המשפט מאשר בכיכר העיר ואם משום שאין הוא מבין כראוי את התפקיד של בית משפט. אולם, כמובן, אין בכך כדי לשנות את התפקיד של בית המשפט, התפקיד המצוי והתפקיד הרצוי, או לשנות את קו הגבול המפריד בין נחלת בית המשפט לבין נחלתן של רשויות אחרות. **אשר על כן לא ראינו צורך או טעם לבקש תשובה מאת ראש הממשלה או מאת יתר המשיבים והחלטנו לדחות את העתירה על הסף.**"

ראו גם את שכתב כב' השופט זמיר בפסק דינו בבג"ץ 1901/94 ח"כ עוזי לנדאו נ' עיריית ירושלים, (מח(4) 403 (1994)) ודברים דומים בקשר לכלליות הסעדים נקבעו גם בפסק דינו של השופט חשין בבג"ץ 240/98 עדאלה – המרכז המשפטי לזכויות המיעוט הערבי בישראל נ' השר לענייני דתות, (נב(5) 167 (1998)).

ג. תשובה תמציתית לטענות העותרים

44. מבלי לגרוע מהאמור לעיל, ראש הממשלה ממלא אחר הסדר ניגוד העניינים ובהתאם לתיקונים שנקבעו בבג"ץ 3056/20 **התנועה למען איכות השלטון בישראל נ.** היועץ המשפטי לממשלה, תוך שהוא פועל, ככל האפשר, למען הגעה לאחדות ולהסכמות רחבות בעם. העותרים מצידם, לא ביססו עובדתית את טענותיהם בדבר הפרה כביכול של הסדר ניגוד העניינים, אלא הסתפקו בהפניה למספר כתבות עיתונאיות בודדות. כבר נקבע זה מכבר מפי בית משפט נכבד זה בבג"ץ 2731/11 **עמותת אל סדק נ' הוועדה למינוי קאדים** (נבו 14.06.2011), כי "לא סגי בכך שהעותר יבסס טענותיו על סמך הנחות, השערות, שמועות, רכילויות או ידיעות עלומות כפי שנעשה במקרה דנן". גם בשל סיבה זו יש לדחות את העתירה וזאת מבלי לגרוע מכל האמור לעיל.

45. מבלי לפגוע בעמדה כי אין המדובר בניגוד עניינים, העניינים נשוא העתירה הם מהלכי חקיקה - שבניגוד לטענות העותרים ההחלטה בהם, מסורה לכנסת במליאתה, היינו ל-120 חברי הכנסת ולא לראש הממשלה בעצמו ולבדו. בכך בכל מקרה נחלש משמעותית ניגוד העניינים, ככל שקיים. לאור האמור, במקרה דנן, חל מאליו "פתרון השיתוף" אשר אומץ בעבר בפסיקתו של בית משפט נכבד זה (למשל בבג"ץ 8192/04 **התנועה למען איכות השלטון נ' ראש הממשלה**, פ"ד נט(3) 145 (2004)). חשוב לזכור, הסדר ניגוד עניינים, וקביעת מניעות כוללת במסגרתו, **אינו הכלי היחיד** להתמודדות עם ניגוד עניינים של בעלי תפקידים. ניגוד עניינים ניתן לרפא בדרכים שונות ומגוונות (ר' למשל הנחיית היועץ המשפטי לממשלה 1.1555 "עריכת הסדרים למניעת ניגוד עניינים בשירות הציבורי" וכן טנה שפניץ, **ניגוד עניינים במגזר הציבורי למעשה ולהלכה** (2013)). פסילת בעל תפקיד מלהפעיל את סמכויותיו ולפעול במסגרת תפקידו החוקיים והחוקתיים, **צריכה להיות המוצא האחרון** והעיקרון הבסיסי שנקבע בהלכה הפסוקה הוא כי המניעות צריכה להיות **ספציפית, מידתית ונחוצה בלבד**. נוסף, כי בנסיבות העניין האמורות, יש להחיל "כלל הצורך" (The Rule of Necessity) שהוכר בפסיקת בית המשפט הנכבד כאיזון לניגוד העניינים המנהלי, **היכן שקיים צורך או הכרח** כי בעל התפקיד המנהלי יפעל אף אם מדובר בפעולה בניגוד עניינים

וזאת כאשר תפקודה של המערכת המינהלית אינו אפשרי ללא מעורבותו של בעל התפקיד שיש לו נגיעה לנושא שעליו נסבה ההחלטה (ראו לעניין זה בג"ץ 3262/95 ח"כ אברהם פורז נ' ממשלת ישראל, מט(3) 153 (1995) (ניתן ביום 25.6.95); בג"ץ 531/79 סיעת הליכוד בעיריית פתח תקווה נ' מועצת עיריית פתח תקווה, לד(2) 566 (1980); בג"ץ 3346/09 פורום משפטי למען ארץ ישראל נ' שר החינוך, דינים עליון צד 680 (2009)). כפי שפרופ' ברק-ארו ציינה בספרה משפט מנהלי "היעדר חלופות לפעולה שיש בה משוא פנים או ניגוד עניינים – חריג זה מכוון למצבים שבהם תפקודה של המערכת המינהלית אינו אפשרי ללא מידה (לפחות מסוימת) של מעורבות של בעל תפקיד שיש לו נגיעה לנושא שעליו נסבה ההחלטה. לעתים, הימנעות מקבלת החלטה על-ידי אדם בעל נגיעה לנושא מחייבת שינוי ארגוני שעלול לפגוע באינטרס הציבורי מבחינות אחרות." (דפנה ברק-ארו, משפט מינהלי (כרך א, 2010) 482) – כך למשל בעניינינו משמדובר בראש הממשלה, הנבחר על ידי קהל הבוחרים, אשר מחובתו למנוע משבר פנימי בעל השלכות בטחוניות, מדיניות וכלכליות.

46. למען שלמות התמונה יצוין, כי אכן יש פערים בתפיסה, בין המשיב 2 למשיבה 1 באשר ליישום הסדר ניגוד העניינים, אליהם התייחס המשיב 2 בהרחבה בתגובותיו לעתירות בבג"ץ 44/23 ו-בג"ץ 3056/20 (המבהירות את גדר המחלוקת גם בענייני סמכות ותוכן). המשיב 2 עומד מאחורי האמור בתגובות אלה, ובכלל זה, מאחורי עמדתו שהוא לא הפר את הסדר ניגוד העניינים ובוודאי שלא הפר את פסק הדין בעניין ההסדר (3056/20). יחד עם זאת, לעמדת המשיב 2, ענין זה לא נדרש להכרעה בעתירה מופרכת זו, ואם וככל שהדבר ידרש בעתיד (במסגרת הליכים אחרים), המשיב 2 שומר את זכותו להעלות טענות לגופו של עניין בתשובה מלאה מטעמו, ובית המשפט הנכבד יתבקש להכריע בעניין.

47. בצר להם, מנסים העותרים לטעון, כי בג"ץ הטלת המנדט הגביל או התנה את כהונת ראש הממשלה בהיות הממשלה פריטטית. נדמה שיש להזכיר כאן מושכלות יסוד- בפסק דינו בבג"ץ הטלת המנדט, בית המשפט הנכבד לא "אישר" לראש הממשלה לכהן בתפקידו ובתנאים מסויימים, שכן מי שקבע שראש הממשלה יכהן בתפקידו הוא ציבור הבוחרים העצום שהצביע עבורו והכנסת שנתנה בו אמון. בבג"ץ הטלת המנדט בית המשפט הנכבד פירש את חוק היסוד וקבע, כפי שקובע חוק היסוד, כי אין כל בסיס להתערבות שיפוטית בהטלת המנדט על ראש הממשלה, בניגוד לנטען על ידי העותרים. קביעה זו היתה ללא כל אבחנה או תלות ב"סוג" הממשלה, בין אם מדובר בממשלת חילופים מכוח סעיף 13א לחוק יסוד- הממשלה או אם מדובר בממשלה מכוח סעיף 13 לחוק היסוד האמור.

חשוב לציין, כי העותרים כלל לא מבססים את טענתם זו, והם אף לא מפנים לחלקים הרלוונטיים בפסק הדין שבהם נקבע לכאורה, לשיטתם, כי כהונת ראש הממשלה מותנית בהיות הממשלה פריטטית, ולא בכדי. כאן המקום להזכיר, כי לאחר מתן פסק הדין בבג"ץ הטלת המנדט, קבוצת העותרים הם שעתרו לבית משפט נכבד זה בעתירה נוספת בשנת 2021 ביחס להטלת המנדט להרכבת הממשלה על המשיב 2, וחזקה עליהם כי הם מכירים את פסיקתו של בית משפט נכבד זה בעתירה שהגישו – שדחה את עתירתם והשית עליהם הוצאות, תוך שקבע כי "גם לאחר הגשת כתב האישום נגד חה"כ נתניהו, סוגיית הטלת הרכבת הממשלה עליו, בהתייחס לאישומים שפורטו בהרחבה על ידי העותרים בעתירתם, נידונה ונבחנה בהרחבה במסגרת בג"ץ 2592/20... [בג"ץ 2340/21 פרופ' רבקה כרמי ו 69 אח' נ' היועץ המשפטי לממשלה (נבו) 18.04.2021]] וזאת ללא הטלת מגבלות כלשהן על הממשלה שתוקם על ידו ובקשר לזהות חבריה. למרבה הצער, שהעותרים ממחזרים שוב (ושוב) טענות שהם עצמם העלו בעבר ואשר נדחו על ידי בית המשפט הנכבד, ויש לפסוק כנגדם הוצאות לדוגמא.

ד. סוף דבר

48. נוכח כל הנימוקים המפורטים לעיל, דין העתירה להידחות **מכל וכל**, הן על הסף, ולחלופין אף לגופן של טענות. כמו כן, לאור האמור, גם אין כל מקום להוצאת צו ביניים ו/או לקיום דיון דחוף (או בכלל) בעתירה.

49. יתר על כן, לצד דחיית העתירה כאמור לעיל, בית המשפט הנכבד מתבקש בזה לחייב את העותרים בתשלום שכר טרחת עורך דין והוצאות משפט לדוגמא, גם בהתחשב באמור לעיל ביחס לכך שרבות מטענות העותרים כבר הועלו בעבר על ידי קבוצת עותרי "מבצר הדמוקרטיה" בעתירות קודמות - **ונדחו** על ידי בית המשפט הנכבד.

50. תגובה מקדמית זו נסמכת בעיקרו של דבר על טענות משפטיות ועל מידע פומבי או על טענות שגובו זה מכבר בתצהיר בהליכים קודמים בפני בית משפט נכבד זה ולכן אינה נתמכת בתצהיר. ככל שהעתירה לא תידחה על הסף, בניגוד לעמדתו של המשיב 2, אזי הוא שומר על מלוא זכויותיו לרבות לפרט את טענותיו המלאות לגופם של דברים בתשובה מפורטת כדין.

 אופק ברוק, עו"ד

 רועי שכטר, עו"ד

 מיכאל ראבילו, עו"ד

ב"כ המשיב 2